

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті

Сақтандыру нарығының субъектілерін қадағалау департаменті

Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының

2014 жылғы 1 қаңтардағы ағымдағы жағдайы

Көлемі: 9 бет

Кесте саны: 10

График саны: 7

Кезеңділігі: ай сайын жаңарту

2014 жыл

МАЗМҰНЫ

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің құрылымы

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

Сақтандыру секторының институционалдық құрылымы	01.01.2013	01.01.2014
Сақтандыру ұйымдарының саны	35	34
оның ішінде өмірді сақтандыру бойынша	7	7
Сақтандыру брокерлерінің саны	13	14
Актуарийлердің саны	82	72
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушысы болып табылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының саны	31	30

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2014 жылғы 1 қаңтарда сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 523 410,8 млн. теңге құрады, бұл 2014 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 18,2%-ға көп, оның ішінде:

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

Активтер	01.01.2013		01.01.2014		Өзгеруі, %-бен
	млн. теңге	жиын- тығында, %-бен	млн. теңге	жиын- тығында, %-бен	
Ақша	11 909,3	2,7	19 578,8	3,7	64,4
Орналастырылған салымдар	105 220,6	23,8	128 279,4	24,5	21,9
Бағалы қағаздар	229 640,6	51,9	269 002,9	51,4	17,1
"Кері РЕПО" операциясы	3 097,1	0,7	10 902,3	2,1	252,0
Сақтанушылар мен делдалдардан алынатын сақтан. сыйлықақылары	21 570,2	4,9	18 313,0	3,5	-15,1
Негізгі қаражат	8 442,4	1,9	9 179,1	1,8	8,7
Қайта сақтандыру активтері	43 834,7	9,9	46 845,8	9,0	6,9
Өзге дебиторлық берешек	10 541,8	2,4	12 476,9	2,4	18,4
Басқа активтер	8 473,4	1,9	8 832,6	1,7	4,2
Активтердің жиынтығы	442 730,2	100,0	523 410,8	100,0	18,2

Активтердің өсуі негізінен бағалы қағаздың 17,1%-ға, орналастырған салымдардың 21,9%-ға және қайта сақтандыру активтерінің 6,9%-ға және өсуі байқалды.

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

3-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

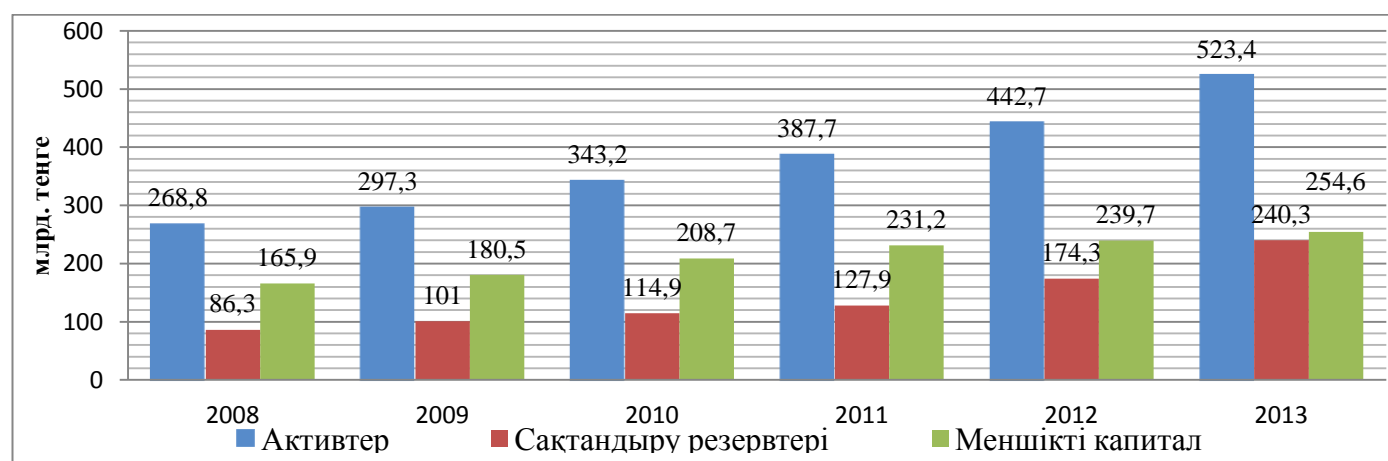
Міндеттемелер	01.01.2013		01.01.2014		Өзгеруі, %-бен
	млн. теңге	жиын- тығында, %-бен	млн. теңге	жиын- тығында, %-бен	
Резервтер	174 275,8	85,8	240 283,7	89,4	37,9

Алынған қарыздар	4 501,6	2,2	676,1	0,3	-85,0
Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу	12 145,9	6,0	13 314,7	5,0	9,6
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	1 679,0	0,8	1 379,5	0,5	-17,8
Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша төленетін шоттар	917,9	0,4	1 065,7	0,4	16,1
Басқа кредиторлық берешек	3 477,3	1,7	3 515,3	1,3	1,1
Басқа міндеттемелер	5 991,6	3,0	8 592,8	3,2	43,4
Міндеттемелердің жиынтығы	202 989,2	100,0	268 827,8	100,0	32,4

2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары міндеттемелерінің сомасы 268 827,8 млн. теңге құрады, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 32,4%-ға көп.

Есепті күні сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 240 283,7 млн. теңге болды, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша құрылған резервтер көлемінен 37,9%-ға көп.

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша тікелей сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 253 072,6 млн. теңгені құрады, бұл 2013 жылғы 1 қаңтардағы көрсеткіштен 19,6%-ға көп.

Сақтандыру сыйлықақыларының негізгі үлесін ерікті мүліктік сақтандыру құрайды (107 842,1 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жалпы көлемінің 42,6% құрайды). Ағымдағы жылы ерікті мүліктік сақтандырудың өсу қарқыны жалғасуда.

Ерікті жеке сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемі 92 111,9 млн. теңгені немесе сақтандыру сыйлықақыларының жалпы көлемінің 36,4% құрайды, міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақыларының көлемі – 53 118,6 млн. теңгені немесе 21,0% құрайды.

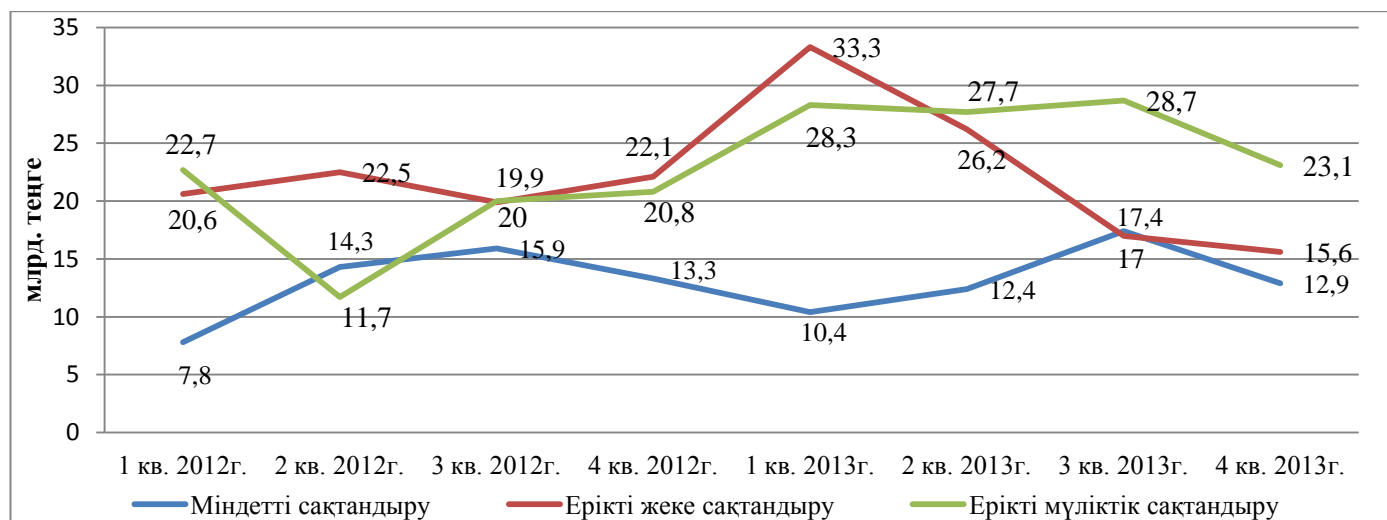
4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

(қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегерілген сома көрсетілген)

Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.01.2013		01.01.2014		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	211 671,3	100,0	253 072,6	100,0	19,6

Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	48 791,1	23,1	53 118,6	21,0	8,9
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	27 915,3	13,2	31 035,5	12,3	11,2
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	17 610,1	8,3	18 376,7	7,3	4,4
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	1 294,3	0,6	1 525,5	0,6	17,9
экологиялық сақтандыру	903,3	0,4	1 001,8	0,4	10,9
қызметі үшінші тұлғаларға залал келтіру қаупімен байланысты объектілері иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	514,5	0,2	535,9	0,2	4,2
өсімдік шаруашылығын сақтандыру	411,8	0,2	479,4	0,2	16,4
міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	141,9	0,1	163,8	0,1	15,5
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	85 156,6	40,2	92 111,9	36,4	8,2
өмірді сақтандыру	15 020,7	7,1	28 755,8	11,4	91,4
аннуитеттік сақтандыру	37 417,2	17,7	27 820,0	11,0	-25,6
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	17 089,9	8,1	17 009,6	6,7	-0,5
ауырған жағдайлардан сақтандыру	15 628,8	7,4	18 526,6	7,3	18,5
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	77 723,6	36,7	107 842,1	42,6	38,8
3.1-3.5-тарм-ды қоспағанда мүлікті сақтандыру	35 304,6	16,7	33 997,1	13,4	-3,7
3.7-3.9-тарм-да көрс-ген сыныптарды қоспағанда азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	11 009,7	5,2	14 003,1	5,5	27,2
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	14 152,5	6,7	31 778,9	12,6	124,5
автомобиль көлігін сақтандыру	6 426,1	3,0	11 980,9	4,7	86,4
жүкті сақтандыру	4 347,2	2,1	7 164,0	2,8	64,8
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	6 483,4	3,1	8 918,0	3,5	37,6

2-график. Бір тоқсандағы сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

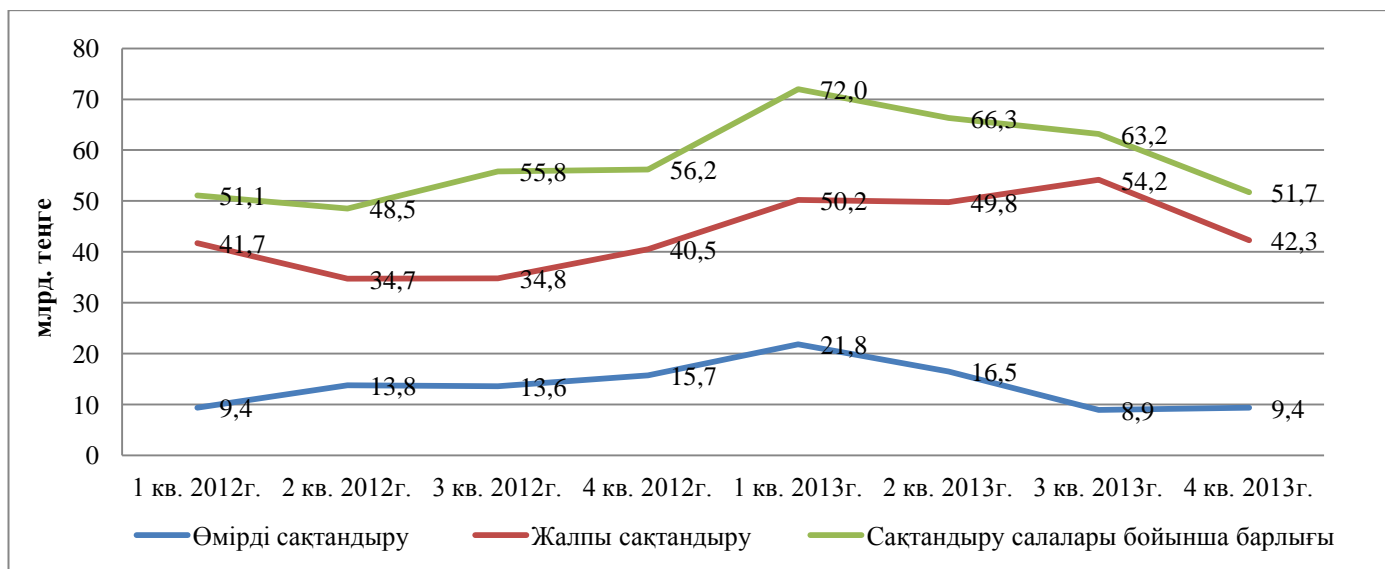
Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.01.2013		01.01.2014		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиын-тығында %-бен	млн.теңге	жиын-тығында %-бен	
Сақтандыру салалары бойынша, барлығы	211 671,3	100,0	253 072,6	100,0	19,6
Өмірді сақтандыру	52 437,9	24,8	56 575,8	22,4	7,9
Жалпы сақтандыру	159 233,5	75,2	196 496,8	77,6	23,4

* сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегеріліп көрсетілген

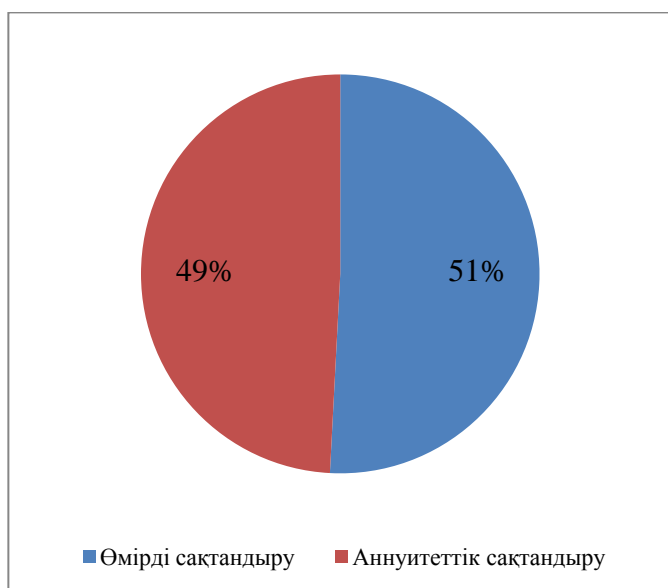
«Өмірді сақтандыру» саласы. 2014 жылғы 1 қаңтардағы жағдайы бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 56 575,8 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 7,9% көп. Есепті күні «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақыларындағы үлесі 2013 жылғы 1 қаңтардағы 24,8%-ға қарсы 22,4% болды.

«Жалпы сақтандыру» саласы. 2013 жылғы қаңтарда «жалпы сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 196 496,8 млн. теңге болды, бұл 2013 жылғы ұқсас кезеңіне қарағанда 23,4%-ға артық.

3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

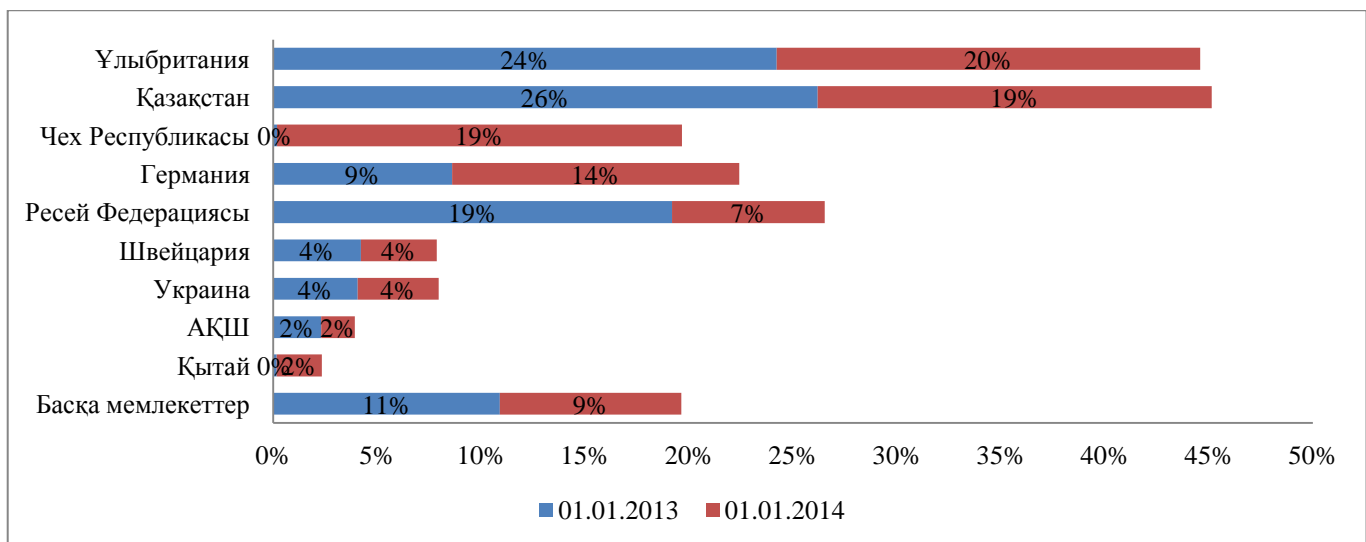
Сақтандыру сыйлықақылары	01.01.2013		01.01.2014		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	%-бен *	млн.теңге	%-бен *	
Барлығы қайта сақтандыруға берілді, оның ішінде:	65 240,0	30,8	75 086,0	29,7	15,1
резидент еместерге	48 248,4	22,8	60 852,5	24,0	26,1
резиденттерге	16 991,6	8,0	14 233,6	5,6	-16,2
Барлығы резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданды	10 182,1	4,8	12 959,1	5,1	27,3

* тікелей сақтандыру шарттарына сақтандыру сыйлықақы көлеміне пайызбен

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 75 086,0 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 29,7%-ын құрады. Сонымен бірге қайта сақтандыруға Қазақстан Республикасының резиденттері еместеріне сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 24,0%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 26 130,8 млн. теңге құрады. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 12 959,1 млн. теңге болды.

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы, %

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

Сақтандыру төлемдері	01.01.2013		01.01.2014		Өсімі, %-бен
	млн.теңге	жиынтығында %-бен	млн.теңге	жиынтығында %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	68 059,9	100,0	51 990,1	100,0	-23,6
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	16 164,3	23,8	19 989,9	38,4	23,7
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	8 513,2	12,5	11 263,0	21,7	32,3
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	6 482,7	9,5	8 182,2	15,7	26,2
Басқа кластар	942,3	1,4	308,6	0,6	-67,2

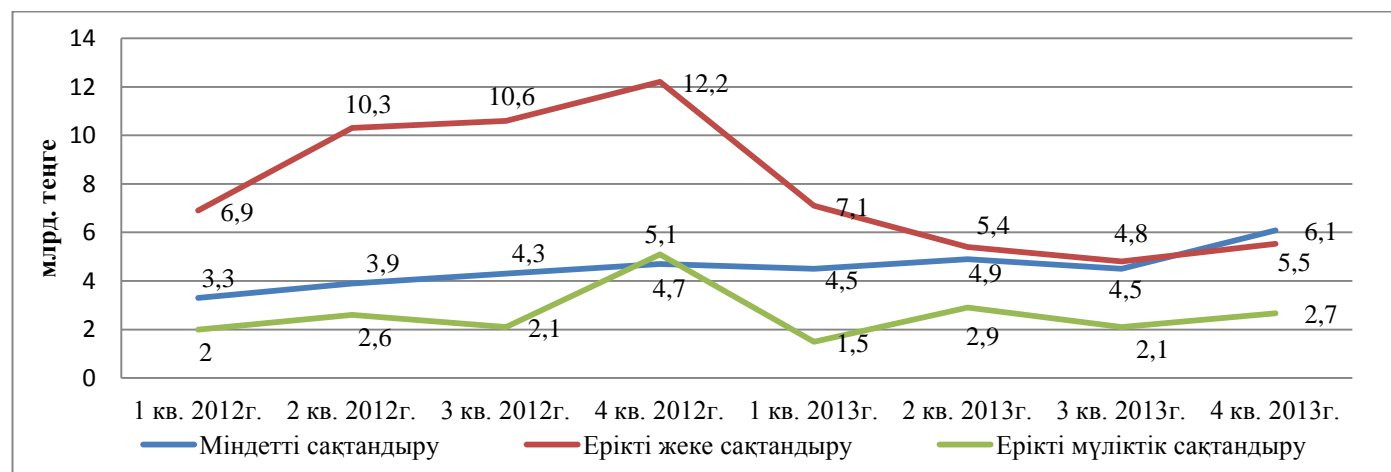
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	226,1	0,3	236,2	0,5	4,4
өмірді сақтандыру	39 990,1	58,8	22 828,1	43,9	-42,9
аннуитеттік сақтандыру, оның ішінде	450,7	0,7	545,0	1,0	20,9
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	28 992,4	42,6	8 782,7	16,9	-69,7
ауырған жағдайлардан сақтандыру	322,6	0,5	326,5	0,6	1,2
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	10 224,4	15,0	13 174,0	25,3	28,8
автомобиль көлігін сақтандыру	11 905,5	17,5	9 172,1	17,6	-23,0
3.1-3.5-тармақтарды қоспағанда, мүлікті сақтандыру	7 690,6	11,3	3 885,0	7,5	-49,5
Өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	1 598,3	2,3	2 620,8	5,0	64,0
3.7-3.9-тармақтарда көрсетілген сыныптарды қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтау	1 831,6	2,7	782,7	1,5	-57,3
өзге сыныптар	136,3	0,2	634,3	1,2	365,3
Барлығы, оның ішінде:	49,7	0,1	483,1	0,9	872,5
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	347,1	0,5	430,7	0,8	24,1
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	251,9	0,4	335,6	0,6	33,2

* қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сыйлықақылар шегерілген сома көрсетілген

Сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі (қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде) 2013 жылы жүргізілген 51 990,1 млн. теңге болды және өткен жылғы ұқсас кезеңінде қарағанда 23,6%-ға артық.

2013 жылы жүргізілген сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру төлемдерінің ең үлкен үлесі – 43,9%, ерікті жеке сақтандыру – 38,4% және ерікті мүліктік сақтандыру 17,6% құрайды.

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру қайта сақтандыру ұйымдарының кірістері мен шығыстары

Пайда/Шығын	01.01.2013		01.01.2014		Өсімі, %-бен
	млн. теңге	%-бен	млн. теңге	%-бен	
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	166 699,9	86,1	193 572,0	87,7	16,1
Инвестициялық қызметтен түскен кірістер	25 963,2	13,4	26 269,9	11,9	1,2
Басқа кірістер	992,8	0,5	802,8	0,4	-19,1
Кірістердің жиынтығы	193 655,8	100,0	220 644,7	100,0	13,9

Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар	61 331,7	39,1	46 261,9	25,6	-24,6
Сақтандыру қызметі бойынша комиссиялық сыйақыны төлеу бойынша	29 294,9	18,7	44 167,6	24,4	50,8
Жалпы және әкімшілік шығындар	38 122,8	24,3	45 977,7	25,4	20,6
Басқа шығыстар	28 081,7	17,9	44 438,4	24,6	58,2
Шығыстардың жиынтығы	156 831,0	100,0	180 845,5	100,0	15,3
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейінгі таза кіріс (шығын)	36 824,8		39 799,2		8,1
Корпоративтік табыс салығы	4 600,8		10 204,8		121,8
Салық төлегеннен кейінгі таза пайда (шығын) жиынтығы	32 223,9		29 594,4		-8,2

Есепті күніне байланысты сақтандыру секторының таза пайдасы 29 594,4 млн теңгені құрады, бұл өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 8,2%-ға артық.

Сақтандыру қызметінен түскен кіріс 193 572,0 млн. теңгені құрайды және өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда 16,1%-ға өсті. Бұл ретте, шығыстар сондай-ақ өткен жылғы ұқсас күнімен салыстырғанда, шығыстардың жиынтығы да 15,3%-ға өсті.

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері	01.01.2013	01.01.2014
ЖІӨ, млрд. теңгемен ¹	31 442,7	34 291,0
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,67	0,74
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,76	0,74
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,41	1,53
Сақтандыру сыйлықақыларының жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен ²	12 517,9	14 877,4

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы, %

Сақтандыру нарығындағы жиынтық көрсеткіштердің үлесі, %	01.01.2013	01.01.2014
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	32,5	37,6
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	52,1	56,6
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	24,6	35,0
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	50,5	56,2
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	49,5	49,1
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	60,8	62,8

01.01.2013ж. мен 01.01.2014ж. аралығындағы кезеңде сақтандыру нарығында сақтандыру сыйлықақылары шоғырлану деңгейінің ұлғайғаны байқалады.

5 ірі сақтандыру компаниясының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 37,6%-ы және сақтандыру төлемдерінің 35,0%-ы тиесілі болды. Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру нарығының жиынтық активтеріндегі үлесі 49,1% болды.

¹ Қазақстан Республикасының Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері бойынша;

² Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 01.07.2013 ж. ҚР халқының саны 17 098 546 адам болды.